

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 4.6.2007
COM(2007) 287 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**over de uitvoering van de NUTS-verordening
(Verordening (EG) nr. 1059/2003)**

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

over de uitvoering van de NUTS-verordening (Verordening (EG) nr. 1059/2003)

1. DOELSTELLING

Dit verslag wordt vereist door artikel 8 van Verordening (EG) nr. 1059/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 26 mei 2003 betreffende de opstelling van een gemeenschappelijke nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS)¹ (hierna te noemen "NUTS-verordening"). Artikel 8 luidt als volgt:

"Verslaglegging

Drie jaar na de inwerkingtreding van deze verordening legt de Commissie het Europees Parlement en de Raad een verslag voor over de uitvoering ervan."

2. IN DIT VERSLAG BEHANDELDE ACTIES

Dit verslag betreft alle acties die zijn ondernomen in het kader van de uitvoering van de NUTS-verordening. Na de vaststelling van de verordening werd de uitvoering ervan in 2003 voor het eerst onderzocht. Volgens de verordening kan de NUTS om de drie jaar worden bijgewerkt. Deze belangrijke activiteit vond eind 2006 plaats. Dit verslag werd zodanig gepland dat hiervan volledig verslag kon worden gedaan.

De NUTS is het referentiekader voor alle regionale statistieken van de EU. Derhalve moet in deze context verslag worden gedaan van de levering van regionale statistieken van de lidstaten aan de Commissie, meer in het bijzonder aan Eurostat.

Overeenkomstig artikel 2, lid 5, is overwogen of de NUTS-verordening verder moet gaan met drie territoriale niveaus of dat er niveaus moeten worden toegevoegd. De Commissie heeft over dit onderwerp zoals vereist een mededeling naar het Europees Parlement en de Raad gestuurd.²

Op 1 mei 2004 zijn tien landen tot de Europese Unie toegetreden. De NUTS-verordening is daarom gewijzigd en omvat nu ook deze nieuwe lidstaten; dit proces wordt ook in dit verslag behandeld.

---

¹ PB L 154 van 21.6.2003, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 105/2007 van de Commissie (PB L 39 van 10.2.2007, blz. 1).

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de wenselijkheid van voor heel Europa vastgestelde voorschriften voor meer gedetailleerde niveaus in de NUTS-nomenclatuur (COM(2005) 473 definitief van 6 oktober 2005).

Tot slot dienen de voorschriften in de NUTS-verordening als richtlijn voor onderhandelingen met kandidaat-lidstaten over hun regionale classificatie.

3. UITVOERING IN EUROSTAT-DATABANKEN

Eurostat slaat de regionale gegevens op in twee omgevingen: een productiedatabank waarin de gegevens voor validatie worden opgeslagen en waarin verhoudingscijfers of andere afgeleide indicatoren worden berekend, en een openbare databank die online beschikbaar is via de website van Eurostat. De statistieken zijn voor iedereen gratis beschikbaar tenzij er een zeer specifieke reden is om de openbaarheid van de gegevens te beperken.

Beide databanken moesten na de vaststelling van de NUTS-codes in 2003 worden geactualiseerd. Aangezien alleen gegevens over bestaande regio's worden verspreid, moesten alle codes die in 2003 verdwenen, uit de databanken worden verwijderd. Statistieken betreffende niet langer bestaande codes werden, voor zover mogelijk, overgebracht of geconverteerd naar de nieuwe NUTS-codes in de databank.

De databanken van Eurostat werden op 20 november 2003 omgezet van de vorige versie (NUTS 1999, gebaseerd op een informele overeenkomst) naar de versie-2003 van de NUTS.

Vanaf 2003 zijn de NUTS-codes voor alle regio's op hetzelfde NUTS-niveau even lang, wat voorheen niet het geval was. Door deze verbetering is het gemakkelijker NUTS-regio's in statistische tabellen te identificeren en te sorteren.

4. REGIONALE STATISTIEKEN

De lidstaten leveren Eurostat op verschillende gebieden regionale statistieken volgens de NUTS. Na validatie worden de gegevens online verspreid via de website van Eurostat.

Op sommige gebieden zijn de lidstaten wettelijk verplicht regionale gegevens te leveren, terwijl zij deze op andere gebieden leveren op grond van informele overeenkomsten. De meeste gegevens worden verzameld op NUTS-niveau 2. Een klein aantal tabellen wordt geleverd op het meer gedetailleerde NUTS-niveau 3.

Na een wijziging van de regionale classificatie moeten lidstaten de gegevens opnieuw berekenen op basis van de nieuwe classificatie. In 2003 werden voor vijf van de toenmalige 15 EU-lidstaten wijzigingen in de NUTS aangebracht. Er kan dus worden nagegaan of deze landen historische gegevens hebben geleverd voor regio's die in 2003 opnieuw zijn gedefinieerd.

In gevallen waarin regio's werden samengevoegd, was het vrij eenvoudig om de statistieken voor de nieuwe NUTS-regio te verzamelen. Maar wanneer een regio was gesplitst of wanneer de grenzen van de regio's waren gewijzigd, bleek het onmogelijk voor Eurostat om aan de hand van de beschikbare gegevens een herberekening uit te voeren. De betrokken lidstaten werd gevraagd nieuwe gegevens te berekenen en te leveren, indien dit mogelijk was. In het geval van steekproefenquêtes is het vaak onmogelijk om de regionale gegevens met terugwerkende kracht opnieuw te berekenen aangezien het ontwerp van de enquête, inclusief de steekproefomvang in elk van de (oude) regio, een dergelijke herberekening niet toestaat. Het is derhalve onvermijdelijk dat er na wijzigingen van de NUTS-regio's hiaten in de databank ontstaan.

Een ander aandachtspunt is het feit dat de regionale gegevens uit de volks- en woningtelling van 2000/2001 verzameld zijn op basis van de regionale classificatie die van kracht was op het moment dat de enquête werd uitgevoerd (voor de oude en de nieuwe lidstaten). Eurostat heeft gepoogd om deze gegevens te hercoderen overeenkomstig de huidige NUTS (2003). In de meeste gevallen was dit mogelijk. In een paar gevallen werd het bureau voor de statistiek in het betrokken land gevraagd herziene tabellen te leveren, herberekend op basis van de regionale classificatie van 2003.

5. AANVULLENDE NUTS-NIVEAUS

De NUTS bestaat uit drie hiërarchische niveaus. Op grond van artikel 2, lid 5, van de NUTS-verordening moet de Commissie het Europees Parlement en de Raad een verslag voorleggen over de wenselijkheid van de invoering van meer gedetailleerde niveaus in de NUTS-verordening. De Commissie heeft dit onderwerp besproken met de lidstaten en vervolgens een mededeling (COM(2005) 473) ingediend met de volgende conclusies:

De Commissie kwam tot de conclusie dat in het kader van de NUTS-verordening op het moment geen aanvullend niveau voor regionale classificatie moet worden ingevoerd. De inspanningen moeten worden gericht op de statistische informatie die op de bestaande NUTS-niveaus beschikbaar is, met het oog op consolidatie in de tot 25 lidstaten uitgebreide EU, verbetering van de kwaliteit, en het verkrijgen van aanvullende regionale gegevens indien dit nodig is voor beleidsdoelinden.

Ook moet de Commissie op informeel niveau actief steun verlenen aan een Europese harmonisatie van de niveau 1 van de LAU (plaatselijke administratieve eenheden) (dit niveau vormt de basis voor NUTS-niveau 3). Hiervoor is een intensieve gedachtewisseling tussen de bureaus voor de statistiek nodig, aangemoedigd en ondersteund door de Commissie, alsmede de ontwikkeling van richtsnoeren voor de harmonisatie van concepten en definities van regio's van LAU-niveau 1.

Het voorstel is de situatie later opnieuw te beoordelen, mogelijk ergens na 2008.

6. UITBREIDING VAN DE EU

In verband met de uitbreiding van de EU met tien nieuwe lidstaten op 1 mei 2004 moesten de bijlagen 1 tot en met 3 bij de NUTS-verordening worden aangepast, zodat deze alle 25 lidstaten omvat.

In 2005 werd door het Europees Parlement en de Raad een wijzigingsverordening aangenomen.³ Door het aantal betrokken landen nam de procedure voor de vaststelling van deze verordening meer tijd en moeite in beslag dan van tevoren was verwacht. Een groot probleem was het feit dat enkele van de nieuwe lidstaten nog in een zeer laat stadium (april

---

³ Verordening (EG) nr. 1888/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1059/2003 betreffende de opstelling van een gemeenschappelijke nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS) vanwege de toetreding van de Tsjechische Republiek, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië en Slowakije tot de Europese Unie (PB L 309 van 25.11.2005, blz. 1).

2004) voorstellen voor de aanpassing van hun NUTS-regio's indienden. Toch werden alle voorstellen verwerkt .

Enkele toetredende landen hadden al eigen nationale wetgeving voor regionale statistische classificaties. Deze wetgeving betreft niet de regionale administratieve structuur in hun land, maar is enkel een statistische classificatie die een afspiegeling is van de NUTS. Deze nationale wetgeving is overbodig aangezien de NUTS-verordening rechtstreeks toepasselijk is in alle lidstaten. Bovendien laat de ervaring van de Commissie zien dat een dergelijke "parallele" wetgeving inzake de classificatie voor regionale statistieken de zaken aanzienlijk ingewikkelder maakt. Met name is het zo dat als de Commissie wijzigingen in de regionale classificatie moet aanbrengen om deze in overeenstemming te brengen met de wettelijke verplichtingen en het beleid op EU-niveau, de lidstaten ook gedwongen zijn hun nationale wetgeving in te trekken. In de toekomst zal kandidaat-landen dergelijke wetgeving ten strengste worden afgeraden.

7. DE PROCEDURE IN VERBAND MET DE ACTUALISERING VAN DE NUTS VERORDENING

Artikel 5 van de NUTS-verordening bepaalt hoe de NUTS kan worden geactualiseerd. In beginsel wordt de NUTS zo stabiel mogelijk gehouden, teneinde breuken in de tijdreeksen te voorkomen. De NUTS mag daarom niet vaker dan om de drie jaar worden gewijzigd. Een uitzondering hierop is toegestaan in het geval van een complete administratieve reorganisatie in een lidstaat omdat een dergelijke reorganisatie het voor het bureau voor de statistiek in het betrokken land onmogelijk of zeer moeizaam zou maken om statistieken te blijven leveren op basis van de verouderde regionale classificatie. Een andere uitzondering is toegestaan voor zeer kleine wijzigingen van regionale grenzen: grenswijzigingen die leiden tot een wijziging van minder dan 1% van de bevolking in de kleinste betrokken regio worden niet beschouwd als een actualisering van de NUTS.

Sinds juni 2003 heeft er in geen enkele lidstaat een reorganisatie als bedoeld in artikel 5, lid 4, plaatsgevonden. Wel zijn enkele kleine wijzigingen met betrekking tot de grenzen tussen de NUTS-regio's aangebracht.

Omdat gedurende drie jaar geen wijzigingen in de NUTS konden worden aangebracht, was de eerste revisie pas in 2006 mogelijk . De Commissie moet op basis van de informatie uit de lidstaten voorstellen voor een actualisering van de NUTS doen en daarbij rekening houden met de beleidsbehoeften van de diensten van de Commissie, zodat zij worden vastgesteld in "de tweede helft van het kalenderjaar". De algemene procedure voor een dergelijke revisie en de procedure voor de lidstaten om de Commissie op de hoogte te brengen van de wijzigingen die zij in de NUTS willen aanbrengen, zijn in 2005 tijdens de gewone vergaderingen van de Eurostat-werkgroep voor regionale en stedelijke statistieken met de lidstaten afgewikkeld. In de praktijk is voor een revisie van de classificatie alleen een wijziging van de bijlagen bij de verordening nodig.

Aangezien het bij de NUTS-verordening om statistieken gaat, ligt de verantwoordelijkheid voor de coördinatie van het beheer van de regionale classificatie bij het bureau voor de statistiek in elke lidstaat. De lidstaten moeten de Commissie echter per brief van hun permanente vertegenwoordiger bij de EU officieel op de hoogte stellen van de wijzigingen die zij willen voorstellen.

Op grond van bovengenoemde procedure zijn wijzigingen van de Europese regionale classificatie (NUTS) voorgesteld voor de volgende 12 lidstaten: **België, Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Spanje, Italië, Nederland, Polen, Finland, Slovenië, Zweden en het Verenigd Koninkrijk**. Alleen Denemarken, Slovenië en Zweden zijn in hun geheel betroffen; in alle andere landen blijven de wijzigingen beperkt tot enkele regio's. De Commissie heeft de door Portugal voorgestelde revisies niet aanvaard aangezien zij in strijd waren met enkele bepalingen van de verordening.

De nieuwe NUTS geldt voor gegevens die vanaf 1 januari 2008 worden aangeleverd. Vanaf deze datum moeten de ingediende statistische gegevens voldoen aan de nieuwe NUTS 2006.

Het Comité statistisch programma heeft tijdens de vergadering van 16 november 2006 volgens de comitologieprocedure een ontwerpverordening van de Commissie goedgekeurd.

De ontwerpverordening werd op 5 december 2006 voorgelegd aan het Europees Parlement, op grond van zijn controlerecht (artikel 5, lid 4, van Besluit 1999/468/EG van de Raad), en op 1 februari 2007 definitief door de Commissie goedgekeurd.⁴

Samenvatting

De procedure voor de revisie van de regionale classificatie werkte goed, maar voor de volgende revisie in 2009 zijn bepaalde procedurewijzigingen nodig. Ten eerste zal elke lidstaat worden gevraagd ondubbelzinnig aan te geven dat hij geen veranderingen wil aanbrengen, zodat zijn voornemen absoluut duidelijk is. Dit voorkomt problemen omtrent de duidelijkheid van hun voornemen. Ten tweede, en dit is nog belangrijker, zal de revisieprocedure gezien de herziening van de comitologieprocedure en met name het feit dat voor het controlerecht van het Europees Parlement meer tijd is uitgetrokken, veel eerder in het jaar moeten worden gestart en zullen de termijnen hieraan moeten worden aangepast.

8. KANDIDAAT-LIDSTATEN

Sinds mei 2004 hebben vijf kandidaat-lidstaten onderhandelingen met Eurostat gevoerd over hun regionale classificatie voor statistieken. Terwijl zij nog kandidaat-lidstaat zijn, wordt een classificatie van "statistische regio's" overeengekomen teneinde voor de gehele toelatingsprocedure vergelijkbare regionale statistieken te kunnen verzamelen. Voor de vaststelling van deze regio's en de beoordeling van voorgestelde wijzigingen houdt Eurostat rekening met de voorschriften in de NUTS-verordening, met name met de in artikel 3, lid 2, genoemde bevolkingsdrempels.

Bulgarije en Roemenië hadden al met statistische regio's ingestemd voordat de NUTS-verordening in 2003 definitief werd goedgekeurd. Enkele van deze regio's voldeden niet volledig aan de verordening (artikel 3, lid 2). Bij de voorbereiding op hun toetreding tot de EU heeft Eurostat uitgebreide onderhandelingen met Bulgarije en Roemenië gevoerd om de statistische regio's in deze landen meer in overeenstemming te brengen met de NUTS-

---

⁴ Verordening (EG) nr. 105/2007 van de Commissie van 1 februari 2007 tot wijziging van de bijlagen bij Verordening (EG) nr. 1059/2003 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de opstelling van een gemeenschappelijke nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS) (BP L 39, 10.2.2007, pag. 1).

verordening. In het geval van Roemenië pleitten de pretoetredingsprogramma's van de Commissie betreffende regionale steun, gezien de overeengekomen voorlopige definities van de statistische regio's van niveau 2, tegen een herziening bij toetreding, met name om te zorgen voor vergelijkbare regionale statistieken voor de periode voor en na de toetreding. Dit wordt opnieuw bekeken bij de volgende actualiseringsronde.

Kroatië moest op grond van het Stabiliteits- en associatiepact een regionale statistische classificatie invoeren, en heeft daartoe een aantal voorstellen gedaan. De eerste twee werden door de Commissie afgewezen omdat de (niet-administratieve) regio's van niveau 2 niet aan de omvangscriteria van artikel 3, lid 2, van de NUTS-verordening voldeden. Het derde voorstel is door de Commissie aanvaard, maar werd later door Kroatië weer ingetrokken. Vervolgens werd een ander voorstel ingediend, dat nu door de Commissie is aanvaard.

De voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië heeft Eurostat twee voorstellen voor een regionale statistische classificatie gestuurd. Beide bevatten een aantal niet-administratieve regio's van niveau 3, waarvan er een te klein is om aan de eisen van artikel 3, lid 5, te voldoen. De criteria voor dergelijke niet-administratieve eenheden zijn restrictiever dan voor administratieve regio's. Beide voorstellen werden op grond van artikel 3, lid 2, door de Commissie afgewezen.

Turkije had al een voorlopige overeenkomst over de statistische regio's gesloten voordat de NUTS-verordening in 2003 van kracht werd. De definitieve classificatie van NUTS-regio's, die wordt aangenomen bij de toetreding, is nog steeds voorwerp van onderhandelingen in het kader van de toetredingsprocedure.

9. ANDERE LANDEN EN GEBIEDEN

De Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte is niet van toepassing op de regionale statistiek. IJsland, Liechtenstein en Noorwegen houden rekening met de criteria uit de NUTS-verordening, maar zijn er niet wettelijk door gebonden. De overeenkomst tussen de EU en Zwitserland bestrijkt op enkele gebieden ook regionale statistieken.

Van tijd tot tijd ontvangt Eurostat verzoeken van gebruikers voor regionale gegevens op basis van een soort NUTS voor andere niet-EU-landen of -gebieden. Eurostat kan niet aan dergelijke verzoeken voldoen, ook al is hieraan behoefte op grond van EU-initiatieven zoals het Socrates-programma, het Interreg-programma of het regionaal beleid.

- Voor het Socrates-programma van de directoraat-generaal Onderwijs en cultuur is een regionale classificatie voor de CARDS-landen in de westelijke Balkan en de overzeese gebieden van lidstaten nodig (Besluit 2001/822/EG van de Raad van 27 november 2001 betreffende de associatie van de LGO met de Europese Economische Gemeenschap).
- Interreg-programma's hebben betrekking op regio's aan weerszijden van de buitengrenzen van de EU, ook in landen als Oekraïne, Moldavië of Rusland. Aangezien er geen NUTS-regio's voor deze landen zijn vastgesteld, zijn de voor dit programma in aanmerking komende regio's op een ad-hocbasis vastgesteld.

- Geografisch gezien geldt de NUTS-verordening voor het economische gebied zoals gedefinieerd in de ESR 1995-verordening (punten 2.05 en 13.07)⁵, zodat bepaalde gebieden van de NUTS zijn uitgesloten, zoals Gibraltar of de berg Athos.

10. OPENBAARHEID

De complete lijst van regio's, inclusief codes en namen, is beschikbaar op de RAMON-classificatieserver op de website van Eurostat. Op deze manier wordt informatie over de NUTS openbaar gemaakt voor het grote publiek.

Naast de lijst met regio's bevat de website een inleiding en een toelichting op de NUTS en twee gedeelten met kaarten waarop de grenzen van de regio's staan aangegeven. De link naar de homepage is:

<http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/>.

Eurostat heeft in 2003 een boekje over de NUTS met kaarten van de regio's gepubliceerd; in 2004 volgde een gereviseerde versie met alle NUTS-regio's in EU25. Deze boekjes zijn verspreid binnen Eurostat en onder statistici uit de lidstaten die de belangrijkste contactpunten van Eurostat voor de levering van regionale statistieken zijn. De boekjes zijn ook in pdf-formaat beschikbaar op de website van Eurostat:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1073,1135281,1073_1135295&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_product_code=KS-BD-04-005.

Op vergaderingen van de werkgroepen betreffende het Europees statistisch systeem, die het belangrijkste forum voor discussies met de bureaus voor de statistiek van de lidstaten over de NUTS zijn, heeft Eurostat de NUTS en de regels hiervoor herhaaldelijk gepresenteerd, met name in geval van wijzigingen van de NUTS. Er zijn ook presentaties voor de werkgroepen gegeven over een aantal andere onderwerpen (bijv. geografische informatiesystemen en statistieken, demografie, toerisme en transportstatistieken) en voor medewerkers van bepaalde DG's van de Commissie.

11. CONCLUSIES

De NUTS-verordening wordt binnen het Europees statistisch systeem toegepast en dient zijn primaire doel als kader voor de Europese regionale statistiek.

Overweging 8 van de NUTS-verordening benadrukt de zorg voor stabiliteit in de NUTS. Voor bepaalde gebieden van de regionale statistiek levert elke wijziging van de NUTS grote problemen in verband met het onderhoud en de herberekening van statistische gegevens op. Derhalve is de Commissie terughoudend bij haar voorstellen voor wijzigingen van de NUTS-regio's.

De vraag naar toevoeging van extra regionale niveaus aan de NUTS is grondig onderzocht; ook werd zoals vereist overleg gevoerd met de lidstaten. Een verslag over dit onderwerp is ingediend bij het Europees Parlement en de Raad. De conclusie was dat er op dit moment

---

⁵ Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 inzake het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Gemeenschap (PB L 310 van 30.11.1996, blz. 1).

geen extra niveau aan de NUTS moet worden toegevoegd. Het onderwerp wordt na 2008 opnieuw beoordeeld.

In onderhandelingen met kandidaat-lidstaten is de NUTS-verordening gebruikt om de betrokken landen aan te moedigen hun voorstellen in overeenstemming te brengen met een meer geharmoniseerde Europese regionale classificatie.

De herziening van de NUTS-verordening verliep soepel, maar er zullen kleine wijzigingen worden aangebracht om deze procedure in de revisieronde van 2009 te consolideren.